

Zápis ze schůze řádných a mimořádných členů Národního sekretariátu GEO/Copernicus č. 2/2023

6. 6. 2023, 14:00–15:30

Kinosál Planetária Praha

Účastníci

Předseda: Miroslav Havránek (CENIA), **Místopředseda:** Luděk Hloušek (CENIA),

Tajemník: Martina Sállová (CENIA),

Přítomní řádní členové: Dominik Vít (MD), Přemysl Štych (UK), Jana Kapounová (ESA AMB), Pavel Doubrava (CENIA)

Přítomní mimořádní členové: Beáta Fajnorová (ÚV ČR), Jiří Kocourek (DIA), (MO), Josef Sebera (AV ČR), Petr Dvořáček (ČUZK), Jarmil Vyčítal (STČ), Adéla Otevřelová (MSK), Lukáš Pokorný (RECETOX), Petra Šimová (ČZU), Lena Halounová (ČVUT), Jana Müllerová (UJEP), Jan Lukačevič (Pii), Lucie Šavelková (SZIF),

Nepřítomni: Ondřej Šváb (MD), Jindřich Štáštka (ČHMÚ), Přemysl Řezníček (MŽP), Jaromír Adamuška (MŽP), Michal Pastvinský (MŽP), Přemysl Štěpánek (MŽP), Martin Havlíček (MZe), Petr Mareš (ESA ESERO), Tomáš Franc (ESA ESERO), Eva Kubátová (MV), Jan Švehla (MŠMT), Vilém Veselý (MPO), Hana Máchová (MMR), Veronika Strnadová (ČGS), Renata Bodnárová (SZIF), Vladimír Klimeš (AK), Daniel Mazur (Praha), Miroslav Kučera (JHČ), Jaroslav Nálevka (PLK), Martin Chochel (KVK), Irena Jeřábková (ULK), Irena Košková (LBK), Pavel Merunka (HKK), Irena Křeková (ZLK), Jakub Brom (JU)

Hosté: Lucie Bursová (CENIA), Magda Pektorová (MŠMT), Kateřina Hátlová (SZIF).

1. Schválení programu schůze řádných a mimořádných členů NSGC č. 2/2023 (plénium)

- Program byl členy jednohlasně schválen bez dalších připomínek od členů.

2. Plánovaná zasedání Copernicus Configuration a Copernicus User Forum (MD, CENIA)

- Zástupci MD a CENIA informovali o hlavních bodech programů jednání CC a CUF, která probíhají v tomto týdnu v rámci švédského předsednictví ve Stockholmu.
- Mezi hlavní body se řadí výzva v dodání financí po odchodu Velké Británie z programu, nyní je v řešení možnost omezení startů nových misí, rozšiřující mise CHIME, CIMR, CO2MCRISTAL, LSTM a ROSE-L jsou ale nadále prioritou.
- Dalším bodem jednání je představení úspěšných aplikací z nejrůznějších služeb programu. Jedná se například o využití produktu EGMS služby Land, aktivace Služby pro krizové řízení při erupci sopky La Palma, uživatelské fórum v oblasti mořského prostředí a další.
- Je nyní projednávána nová strategie Služby pro klimatické změny Copernicus, v rámci které jsou státy vybízeny pro vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro vypracování právě nové čtyřleté strategie. Delegáti nyní osloví organizace, které by mohly mít o spolupráci zájem.

3. Praktické ukázky z projektu IACS 65 (SZIF)

- Zástupkyně SZIF představili ostatním členům zapojení do projektu IACS 65, který byl realizován v roce 2022 pos záštitou DG JRC (Výzkumné středisko EU) a byl zaměřen na krajinné prvky. Cílem projektu bylo ověření interoperability systému LPIS a Jednotné žádosti (GSAA) ve vazbě na Společnou zemědělskou politiku založené na výkonu, Green Deal, INSPIRE, aj. a dále otestování potenciálu využití dat třetích stran pro agendu KP ve vazbě na SZP; aktualizace a rozšíření databáze KP (respektive databáze EVP v LPIS).
- Závěry z projektu byly použity jako vstup pro expertní skupinu „Data Sharing Expert Group“ SZP a jako podklad při zpracování návrhu technických vodítek Evropské komise Technical Guidelines on IAC Spatial Data Sharing Part 2 LPIS and GSAA interoperability.
- Z projektu vzniklo několik podnětů pro ČR:
 - Zjednodušit vedení krajinných prvků v zemědělské krajině.
 - Snížit počet kategorií krajinných prvků: dřevinné, travní, vodní a kamenné.
 - Dřevinné prvky detekovat automaticky/poloautomaticky.
 - Kamenné prvky přebírat ze ZABAGED.
 - Využít existující databáze (OLIL, ZABAGED) jako podklad pro zákres KP v zemědělské krajině.
- Prezentace bude zaslána k nahlédnutí všem řádným a mimořádným členům NSGC.

4. National Collaboration Programme C3S (CENIA, MD)

- Služba Copernicus pro změnu klimatu vyvíjí novou čtyřletou strategii pro rozšíření využívání dat C3S na národní úrovni. Součástí této strategie je i specializovaný Národní program spolupráce (NCP). Tato strategie je strukturována do různých pilířů založených na společně navržených akcích na podporu využívání definovaných ve spolupráci s národními organizacemi, s národními orgány a v souladu se specifickým mandátem systému C3S.
- Jedním z prvních kroků v rámci strategie je shromáždění prvních národních připomínek k prioritám pro NCP. V návaznosti na tuto fázi zahájí ECMWF sérii dialogů s vnitrostátními orgány veřejné správy, které umožní identifikaci budoucích opatření.
- Za tímto účelem byl připraven krátký dotazník, který byl zaslán národním zástupcům na uživatelském fóru programu Copernicus k vyplnění. Národní zpětná vazba hraje klíčovou roli při formování národního programu. Měla by vycházet z vašich národních aktiv, očekávání a potřeby dat, proto je v případě potřeby nutné konzultovat s dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.
- Delegáti za ČR nyní vyberou vhodné zástupce, kteří budou v Národním programu spolupráce zapojení.

5. Zapojení zástupců členů (CENIA)

- CENIA informovala všechny o možnosti jmenovat za sebe na jednání zástupce. Pokud by některý ze členů chtěl této možnost využít, další náležitosti budou řešeny s M. Sálou.

6. Informace k Czech Space Week 2023 a ohlédnutí za minulým rokem (ESA Ambassador)

- J. Kapounová představila shrnutí Czech Space Week 2022 a představila plány na tento rok. Prezentace bude opět zaslána všem řádným a mimořádným členům.
- V roce 2022 se uskutečnilo více jak 80 akcí po celé republice, největší z nich bylo Space 2Business v Kongresovém domě v Praze a proběhlo také 22 vedlejších akcí.
- Akce CSW22 se dělily na odborné konference (S2B, Copernicus User Forum, O výzkumu proměnných hvězd), akce pro průmysl (Defending European Interest in Space, Potenciál vesmírné spolupráce s Indo-Pacifikem), popularizační akce (Space4women, Kulatý stůl na téma Kosmické vzdělávání a výzkum), pro startupy (Get Inspired Internation Pitch competition, Demoday), pro studenty (JobFair, Příští zastávka Vesmír) a pro děti (Denně akce od Planetum a ESERO).
- S podporou partnerů bylo Česko reprezentováno na několika mezinárodních akcích:
 - Účast na EU Space Week 2022- vlastní akce a výstava
 - Národní stánek poprvé na IAC Paříž

- Český národní stánek poprvé i na Space Tech Expo Europe 2022 v Brémách
- Stovky shlédnutí konference Space2Business
- V roce 2023 se uskuteční 6. ročník Czech Space Week, na který jsou plánovány například akce Gate2Space, Průmyslový den Space2Business, ESA BIC Demoday, Copernicus User Forum, Space4Women a další.
- J. Kapounová poděkovala za dosavadní spolupráci a všechny členy pozvala na Czech Space Week 2023.

7. Konference Copernicus Forum a Inspirujme se (CENIA, MD)

- V letošním roce se uskuteční konference pro uživatele dat programu Copernicus a k hodnocení implementace směrnice INSPIRE dohromady a to v rámci Czech Space Week v brněnském planetáriu. Proběhne 29. – 30. listopadu 2023 a všichni členové NSGC jsou srdečně zváni. Veškeré informace budou postupně zveřejňovány na webových stránkách akce.

8. Informace o aktuální stavu zapojení členů (všichni)

MD – Evropská komise pracuje na vytvoření nové Služby pro vládní užití, která bude zaměřena zejména na informace z oblasti bezpečnosti. Problémem je nyní udržení stálé datové politiky programu Copernicus, který byl navržen jako volně dostupný pro všechny, to ale není v souladu s některými bezpečnostními požadavky právě této služby. EK zašle v blízké době na delegáty zemí formulář, který bude sloužit k lepšímu nadržení dalších činností.

ČVUT – Pokračují práce v návaznosti na projekt GEO-harmonizer, jehož cílem bylo provést harmonizaci dat pro využití území a pokrytí území veřejně dostupných dat pomocí otevřených softwarů, které jsou nyní vytvářeny. Druhou částí výzkumu je sledování znečišťujících látek ovzduší velikosti 2,5 µm, zde jsou využívána data Sentinel 2.

MSK – Moravskoslezský kraj využívá data Sentinel 2 pro vymezení a kvalitativní zhodnocení prvků zelené infrastruktury na území MSK v projektu LIFE COALA, který je integrovaný projekt programu LIFE a je zaměřený na zvyšování klimatické odolnosti Moravskoslezského kraje. Hlavním úkolem projektu LIFE COALA je úspěšné zavádění cílů Adaptační strategie Moravskoslezského kraje na dopady změny klimatu. Vznikne také regionální informační systém pro adaptace – RISA. Hlavní myšlenkou pro vznik tohoto systému je vytvoření prostoru, kde budou k dispozici potřebné a důležité informace o území Moravskoslezského kraje v oblasti adaptačních opatření a klimatické změny. Součástí RISA bude také databáze příkladů dobré praxe, katalog adaptačních opatření a dále vědomostní a mapový portál.

MŠMT – Žádné informace k projednání.

SZIF – Letošní rok je přelomovým, protože dochází k plošnému nasazení dat programu Copernicus v rámci systému sledování plochy (Area Monitoring systém), jedná se o kontroly dotací se systémem včasného varování. Využívána jsou zejména data Sentinel 1 a 2.

ÚV ČR – Žádné informace k projednání, Úřad vlády Sekce pro evropské záležitosti, pro sledování evropských politik.

ČUZK – Došlo ke změně zeměměřického zákona. Zákon č. 88/2023 Sb. mění zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. S účinností od 1. července 2023 Zeměměřický úřad zveřejňuje údaje databáze, ortofota České republiky, státního mapového díla, databázového souboru geografického názvosloví a bodových polí bezplatně jako otevřená data. To neplatí, jde-li o údaje, k nimž je přístup vyloučen nebo omezen z důvodů ochrany kritické infrastruktury podle krizového zákona.

ČZU – Fakulta životního prostředí využívá data programu např. v projektu k aktualizaci vrstvy mapování biotopů. Dalším tématem je využití družicových ale i leteckých dat jako indikátory biodiverzity, či například detekce plastových ostrovů v mořích a oceánech nebo ke sledování světelného znečištění.

UK – P. Štych představil zejména osvětové aktivity z oblasti DPZ. Velkým projektem je User Uptake, jedná se o celoevropský program, jedním z projektů je Copernicus Academy CZ. Bylo zasedání k tomuto programu Bonnu. Uskuteční se také TransAtlantic Training v Praze a Brně. Existuje také výzkumná komise k projektu DestinE.

UJEP – Primární zájem je také v oblasti životního prostředí, využívána jsou družice Sentinel 2 a 3, která jsou kombinována s leteckým snímkováním.

DIA – Žádné informace k projednání.

CENIA – Laboratoř DPZ je zapojena do rezortního výzkumu k detekci azbestu, ukládání materiálů na skládky, jsou využívána lidarová data. Probíhá také spolupráce s Policií ČR.

Pii (Pražský inovační institut) J. Lukačevič nahradil D. Mazura. Informace z jednání by mohli pomoci při popularizační činnosti, aby se příspěvkové organizace daty DPZ zabývaly. Odbor projektového řízení spolu s ESA BIC organizovali workshop na téma vesmírných technologií a kosmických dat ve veřejné správě.

ESA Ambassador – Podpora nových aplikací a služeb k využití v pozemním segmentu a využívají pozemní data.

AV ČR – Zástupce za Astronomický ústav AV ČR se zabývá gravimetrií, zde je možné, že by mohlo sledování probíhat i skrze program Copernicus. Jedná se ale o projekt, jehož výsledky by mohly být známé za delší dobu. Měření gravitačního pole bylo teprve v minulém roce uznáno jako jedním z indikátorů z klimatických proměnných

RECETOX – Dochází ke sběru Perzistentních organických polutantů (POPs) po celém světě, nyní se plánuje 4. sběr. POPs jsou látky škodlivé pro organismy a životní prostředí. Tyto látky v prostředí zůstávají velmi dlouho a hromadí se i v živých organismech prostřednictvím potravních řetězců, tzv. bioakumulace, a v ovzduší a ve vodě se přenášejí na velké vzdálenosti. Byl dokončen projekt e-shape, na závěrečném zakončení prezentoval i kolega z World from Space. Připravuje se Sekretariát k vytvoření evropského segmentu skupiny GEO, nejspíše vznikne v příštím roce v Paříži (EuroGEO). V rámci skupiny GEO proběhne v listopadu GEO Week 2023, na kterém by měla CENIA vyslat zástupce.

CENIA – Pod oddělením geoinformatiky je koordinována pracovní skupina k DPZ v rámci rezortu životního prostředí. Aktuálně jsou hlavním tématem požáry zejména z bezpečnostního hlediska. Dále probíhají práce nad daty o požárech od Hasičského záchranného sboru a probíhá analýza s daty EFFIS. Společně s ČZU probíhá projekt ke sledování solárního potenciálu Ústeckého kraje, kde budou zpracovávána lidarová data k hodnocení solárního potenciálu střech. Dále probíhá také přeshraniční projekt Spaces4All, který zkoumá možnosti přístupu lidí s omezenou schopností pohybu do chráněných oblastí v zájmových územích Pálava, Vídeň, Bratislava.

9. Termín další schůze řádných a mimořádných členů NSGC

- **7. září – forma schůze bude upřesněna**